

Basiseducatie - Leergebied ICT

Leerplan

ICT

Goedkeuringscode
2013/820/6/D

Indieningsdatum

2013 01 31

Leerplancommissie

An Scheurweghs, CBE Mechelen
Annelies De Pelsemaeker, CBE Brussel
Aram De Rijck, CBE Zuid-Oost-Vlaanderen
Ghislain De Bondt, Expert
Griet Depaemelaere, CBE Brugge-Oostende-Westhoek
Jo Delbaere, CBE Kortrijk-Roeselare
Luc Bogaerts, Stuurgroep volwassenenonderwijs - Redacteur
Marijn Declerck, CBE Gent-Meetjesland-Leieland
Mieke Coulebier, Federatie Centra voor Basiseducatie - Voorzitter
Monique Kooken, CBE Antwerpen
Nathalie Ruymbeke, CBE Waas&Dender
Riet Ulenaers, CBE Limburg-Zuid
Sofie Smets, CBE Kempen
Stefan Paredis, CBE Halle-Vilvoorde
Tom Bergen, CBE Leuven-Hageland

Beste collega,

Voor je ligt het leerplan *ICT*: je handleiding om de doelen van het opleidingsprofiel waar te maken.

Dit leerplan bestaat uit drie delen: visie, aanpak en leerplandoelen met leeractiviteiten. Op verschillende plaatsen leggen we linken tussen de verschillende onderdelen van dit leerplan omdat ze steeds op de een of andere manier verbonden zijn met elkaar.

Het eerste deel van dit leerplan bespreekt de achterliggende **visie** voor een aanbod ICT. We hebben aandacht voor de persoon van de cursist, voor de cursist als lerende, voor het belang van ICT-geletterdheid en voor competentiegericht leren aan de hand van authentieke taken.

In het tweede deel beschrijven we hoe je het ICT-aanbod kan **aanpakken**. Welke elementen spelen mee bij het samenstellen van een programma? We stellen daarbij de cursist centraal. We vertrekken vanuit zijn leervragen en beginsituatie. Vervolgens staan we stil bij de principes van functioneel leren, cyclisch leren en differentiëren, als drie belangrijke didactische componenten in dit aanbod. Daarna is er aandacht voor sleuteldoelen. Ten slotte heeft deel twee oog voor evaluatie.

Deel drie concretiseert de **leerplandoelen** in voorbeelden van leeractiviteiten die geschikt zijn voor cursisten met verschillende leerperspectieven en binnen verschillende rollen die ze opnemen. Het leerplan gaat hierbij uit van authentieke taken, die voldoende complex zijn en aansluiten bij de leefwereld en de vragen van de cursisten. Daarbij komen ook tips, zoals didactische wenken om aan sleuteldoelen te werken of taaltips.

Dit leerplan wil je stimuleren om deze opleiding *ICT* aan te vatten. ICT als opleiding op zich, maar zeker ook als ondersteuning bij het leren in andere leergebieden daagt ons uit relevante toepassingen te exploreren en ermee te experimenteren! We spelen hiermee ook in op de snelle evolutie op het vlak van ICT.

Veel succes!

De leerplancommissie

INHOUDSTAFEL

1. Visie.....	5
1.1. Agogisch project	5
1.2. Geletterdheid en ICT.....	5
1.3. ICT in de basiseducatie.....	6
2. Aanpak	8
2.1. Programma samenstellen	8
2.1.1. Modules van deze opleiding.....	8
2.1.2. Afbakening.....	9
2.1.3. Verkorte modules.....	10
2.1.4. Combinaties met andere leergebieden	10
2.1.5. Leertrajectbegeleiding en doorstroom	11
2.2. De leeromgeving	11
2.3. Materiële voorwaarden.....	12
2.4. Cursist centraal	12
2.5. Functioneel leren.....	14
2.6. Cyclisch leren.....	15
2.7. Differentiëren	15
2.8. Sleuteldoelen	16
2.9. Evalueren.....	17
2.9.1. Cursisten opvolgen	18
2.9.2. Eindbeoordeling	19
3. Leerplandoelen	20
3.1. Voorbeelden van leeractiviteiten	20
3.2. Hoe omgaan met de leeractiviteiten?	20
4. Authentieke taken – Leeractiviteiten – Leerplandoelen – Eindtermen	21
4.1. Module ICT-Start.....	21
4.2. Module Digitale informatie.....	23
4.3. Module Digitale communicatie.....	25
4.4. Module Doelmatig ICT-gebruik.....	29
4.5. Module Oefenen en leren met ICT	31
5. Bijlagen.....	34
5.1. Sleuteldoelen	34
5.2. Opleidingsprofiel ICT.....	35

1. Visie

In een maatschappij die steeds meer gekenmerkt wordt door een toenemende kloof tussen hoog- en laaggeschoolden, willen de centra voor basiseducatie geletterdheid verhogen via onderwijs en vorming. Dat is onze missie. In wat volgt gaan we eerst in op het agogisch project van de basiseducatie, wat geletterdheid betekent voor het leergebied ICT, wat specifiek is voor het leergebied ICT en dus ook voor deze opleiding.

1.1. Agogisch project

Het agogisch project van de basiseducatie stelt de cursist centraal. We hebben daarbij niet enkel oog voor de cursist als lerende, maar ook als persoon. We houden dus rekening met (leer)vaardigheden, leerstijlen, achtergrondkenmerken, persoonskenmerken en motivatie van de cursist. De zorg voor de cursist staat voorop en we doen inspanningen om die cursisten te bereiken die het meest baat hebben bij een aanbod. Vaak werken we daarom samen met partnerorganisaties die deze moeilijk bereikbare groepen reeds bereiken.

De cursist als lerende vergeten we natuurlijk niet: de interesses, rollen en perspectieven van de cursisten werden als uitgangspunt genomen voor het ontwerpen van de opleiding ICT. Inhouden die cursisten als zinvolle combinaties ervaren werden gebundeld. Het spreekt voor zich dat de leervragen van de cursist, eens hij gekozen heeft om een module of een opleiding te volgen in dit leergebied, centraal blijven staan. Elke module is steeds anders: we passen ons aan aan de cursist, de groep en de leeromgeving. We zetten in op het uitbouwen van gepersonaliseerde leertrajecten en versterken de cursisten via leren:

- We vertrekken vanuit de verscheidenheid van onze cursisten
- We creëren condities die 'leren' bij de cursist mogelijk maken
- We zetten maximaal in op functioneel en ervaringsgericht leren
- We benutten de kracht van groepsleren en van individueel leren
- We maken de cursist bewust van de eigen competenties tijdens het leerproces
- We benutten de inbreng van de cursist maximaal in het leerproces
- We werken aan leerplezier en creëren succeservaringen
- We ondersteunen leren via trajectbegeleiding van de cursist
- We zorgen actief voor doorstroom van cursisten naar interne en externe (opleidings)trajecten

Deze uitgangspunten lopen als rode draad door dit leerplan.

1.2. Geletterdheid en ICT

De opleidingen van de basiseducatie dragen bij aan het verhogen van de geletterdheid¹; niet in het minst de opleiding ICT. Kunnen gebruik maken van ICT komt letterlijk voor in de omschrijving van geletterdheid door de centra voor basiseducatie:²

Geletterdheid is de competentie om informatie
te verwerven, te verwerken en gericht te gebruiken.
Dit betekent met taal, cijfers en grafische gegevens kunnen omgaan
en gebruik kunnen maken van ICT.

¹ Memorie van toelichting decreet volwassenenonderwijs

² Website www.basiseducatie.be

1. Visie

Geletterd zijn is belangrijk om zelfstandig te functioneren en te participeren in de samenleving en om zich persoonlijk te kunnen ontwikkelen.

In de huidige samenleving neemt ICT een steeds belangrijker plaats in. Mensen die niet voldoende ICT-vaardig zijn, dreigen het slachtoffer te worden van de zogenaamde digitale kloof. Zij dreigen uitgesloten te worden. Maatschappelijke inclusie betekent ook kunnen deelnemen aan een digitale samenleving: op sociaal, educatief, professioneel vlak. Dat betekent veel meer dan een gsm en een pc met internetaansluiting bezitten. Het is belangrijk dat mensen voldoende ICT-geletterd zijn om ICT doelmatig te kunnen gebruiken.

Gebruik kunnen maken van ICT betekent daarnaast dat ICT een middel is. Een middel om in tal van situaties informatie te verwerven, te verwerken en gericht te gebruiken, een middel om met cijfers om te gaan, een middel om te leren en zich te ontplooiën. Met ICT kunnen omgaan, helpt mensen zelfstandig te functioneren en te participeren in de samenleving. Gebruik kunnen maken van ICT is met andere woorden een wezenlijk onderdeel van geletterd zijn. Door aan te sluiten op de perspectieven (sociaal, educatief, professioneel) en rollen (ouder/opvoeder, vrijwilliger, werknemer, consument, burger, ...) van cursisten zullen ze veel gemakkelijker het geleerde integreren in de eigen leefomgeving en de transfer maken naar de eigen interesses.

Los van het perspectief van waaruit cursisten ICT willen volgen, willen de Centra voor Basiseducatie speciale aandacht blijven geven aan cursisten die traag of moeilijk leren en aan mensen die door hun situatie, bijvoorbeeld kansarmoede, niet of nauwelijks in contact komen met ICT en onder meer daardoor maatschappelijk uitgesloten dreigen te worden.

De doelgroep van de Basiseducatie vindt niet steeds even gemakkelijk zijn weg naar één van de dertien Centra. Mensen die laaggeschoold zijn, ervaren vaak extra drempels om die stap te zetten. Onder meer onder impuls van het strategisch plan geletterdheid doen de Centra voor Basiseducatie inspanningen om mensen die nood hebben aan vorming te vinden waar ze zijn. De Basiseducatie wil zich in eerste instantie richten naar cursisten in die contexten waarin ICT onmisbaar is en waar het niet kunnen gebruiken van ICT problematisch kan zijn of worden.

1.3. ICT in de basiseducatie

We zetten in op **competentiegericht leren**. Een ICT-aanbod beperkt zich niet tot het aanleren van instrumentele vaardigheden. Een reële valkuil kan dan zijn dat cursisten er een gefragmenteerde kennis mee opbouwen, met weinig mogelijkheden tot **transfer**. Dit leerplan schuift een competentiegerichte aanpak naar voor, conform de wijze waarop de nieuwe doelen zijn geformuleerd.

We trachten iedereen mee te nemen in een agogische aanpak waarmee je de doelen op een effectieve wijze kan vertalen naar een aanbod. Dit doen we door te kiezen voor een creatieve ontwerpstrategie die vertrekt vanuit **authentieke taken**. Authentieke taken zijn gehele taken, die betekenisvol en voldoende complex zijn en aansluiten bij de leefwereld van de cursisten. Bij het uitvoeren van de leertaken dienen cursisten (in een stijgende moeilijkheidsgraad) vaardigheden, kennis en attitudes geïntegreerd toe te passen. De leertaken moeten met andere woorden binnen de afbakening van de leerplandoelen voldoende complex worden ontworpen om een rijke leerervaring te garanderen.

De **opleiding ICT** leert cursisten omgaan met een veelheid aan ICT-mogelijkheden. De cursist is op het einde van de opleiding in die mate vertrouwd met ICT, dat hij zonder drempelvrees en op een veilige manier gebruik maakt van ICT in het dagelijks leven. Het gaat hier heel nadrukkelijk

over weinig complexe dagdagelijkse handelingen. In de basiseducatie leert de cursist de elementaire basis van ICT.

In de opleiding ICT leert de cursist:

- digitale toestellen en toepassingen bedienen;
- digitale toestellen en toepassingen veilig, verantwoord, kritisch en doelmatig gebruiken;
- werken met digitale informatie en digitaal communiceren;
- digitale toepassingen gebruiken bij het levenslang en levensbreed leren.

ICT in de basiseducatie mag niet versmald worden tot één opleiding, maar moet **in alle leergebieden** zijn plaats krijgen. ICT kunnen we inzetten in alle leren dat betrekking heeft op het verwerven en verwerken van informatie.

Een speciale vorm van ICT integreren is **gecombineerd leren**. ICT is immers ook een middel om te leren op afstand. Gecombineerd onderwijs organiseren voor laaggeschoolden is geen sinecure, maar bepaalde vormen van gecombineerd leren zijn zeker haalbaar voor de cursisten basiseducatie.

2. Aanpak

2.1. Programma samenstellen

Het aanbod ICT zal steeds variatie vertonen, afhankelijk van de cursisten, de leeromgeving en de visie van het centrum. De indeling, de duur en het feit dat de modules parallel geordend zijn, scheppen heel wat mogelijkheden. Een centrum kan er voor kiezen slechts één module in te richten of meerdere modules parallel of geïntegreerd aan te bieden. Modules die na elkaar komen, kunnen zorgen voor meer structuur en duidelijkheid. Modules die naast elkaar lopen, geven misschien meer ruimte om leeractiviteiten dieper uit te werken. Afhankelijk van de intensiteit van het aanbod kunnen meerdere modules per semester of schooljaar ingericht worden. Eén module is voor zwakkere cursisten echter zelden genoeg om stappen te zetten in leren. De leerlijn doorheen een module en over de modules heen stippelen we uit in functie van de cursisten.

Dit leerplan is zo opgevat dat alle organisatorische mogelijkheden open blijven. Bij de vijf modules van de opleiding ICT heeft de leerplancommissie verschillende voorbeelden van leeractiviteiten uitgewerkt die het toelaten flexibel en geïntegreerd met de leerplandoelen om te springen. We voorzien geen volgorde in modules en drukken geen voorkeuren uit. Het is aan het centrum en de eventuele partnerorganisatie om te beslissen wat ingericht wordt. Het centrum kan er voor kiezen ook de cursisten te betrekken.

2.1.1. Modules van deze opleiding

Hieronder geven we van elke module de inhoud weer en voorbeelden van hoe je deze module kan inzetten.

ICT Start

Deze startmodule brengt de cursist de nodige knoppenvaardigheid bij. De cursist leert digitale toestellen en toepassingen bedienen.

Deze module kan je bijvoorbeeld inzetten

- als instapmodule voor het ICT-traject
- als kennismakingsaanbod in een bibliotheek, in een school
- in combinatie met modules van een andere opleiding

Digitale informatie

De cursist leert in deze module digitale toestellen en toepassingen gebruiken en werken met digitale informatie.

Deze module kan je bijvoorbeeld inzetten

- als doorstroommodule naar CVO of andere verstrekkers van opleiding en vorming
- in samenwerkingsverbanden

Digitale communicatie

De cursist leert in deze module digitaal communiceren. Hij leert daarom digitale toestellen en toepassingen veilig en verantwoord gebruiken.

Deze module kan je bijvoorbeeld inzetten

- in een samenwerkingsverband waarin cursisten begeleid worden in het zoeken van werk

Doelmatig ICT-gebruik

In deze module leert de cursist digitale toestellen en toepassingen kritisch en doelmatig gebruiken. Daarnaast leert hij programma's installeren en activeren. Ten slotte leert hij een goede keuze maken bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening.

Deze module kan je bijvoorbeeld inzetten

- in een cursus om te leren werken met foto's
- in een cursus problemen oplossen: bestanden opruimen, omgaan met virussen, ...
- in een cursus internetten en e-mailen via tablets

Oefenen en leren met ICT

In deze module leert de cursist werken met oefen- en leerprogramma's. De cursist leert digitale toepassingen gebruiken bij het levenslang en levensbreed leren.

Deze module kan je bijvoorbeeld inzetten

- in een combinatie met andere opleidingen, bijvoorbeeld cursus rijbewijs, budgetteren, solliciteren, wiskunde, NT1, ...
- in gecombineerd leren

2.1.2. Afbakening

De afbakening geeft een globaal beeld van de mate waarin de cursist de leerplandoelen moet beheersen. Globaal wil zeggen dat de afbakening geldt voor het geheel van de ICT-doelen. In de opleiding ICT maken we een onderscheid tussen de afbakening voor de module '*ICT Start*' en de afbakening voor de andere modules. Ter illustratie geven we aan hoe je de descriptorelementen kennis, vaardigheden, context, autonomie en verantwoordelijkheid kan linken aan het geheel van de betrokken eindtermen.

Afbakening module <i>ICT Start</i>	
<p>Kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - materialen, beknopte, eenduidige informatie, eenvoudige, concrete basisbegrippen en -regels uit de technologie van de informatiemaatschappij begrijpen; <p>Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> - automatismen gebruiken en praktische handelingen nabootsen; - repetitieve en herkenbare handelingen uitvoeren in routinetaken. 	<p>Context</p> <ul style="list-style-type: none"> - handelen in een courante, vertrouwde, eenvoudige, maatschappelijk relevante en goed gestructureerde context, waarin de tijdsdruk van gering belang is <p>Autonomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - met begeleiding functioneren <p>Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - blijf geven van persoonlijke doeltreffendheid

Afbakening modules <i>Digitale informatie, Digitale communicatie, Doelmatig ICT-gebruik, Oefenen en leren met ICT</i>	
<p>Kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaardprocedures uit de technologie van de informatiemaatschappij begrijpen <p>Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> - aangeleerde digitale handelingen uitvoeren - een geselecteerd aantal standaardprocedures bij het uitvoeren van taken toepassen 	<p>Context</p> <ul style="list-style-type: none"> - handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren veranderen <p>Autonomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - met ondersteuning <p>Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde digitale handelingen

2. Aanpak

- voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen	
---	--

Kennis: In de module 'ICT Start' herkent en benoemt de cursist basisbegrippen en –regels, door ze te reproduceren. Hij benoemt een aantal digitale toestellen: muis, toetsenbord, scanner, ... In de andere modules verwachten we een zeker inzicht in standaardprocedures. De cursist kan voorbeelden geven waarvoor een digitaal toestel wordt gebruikt.

Vaardigheden: In de module 'ICT Start' kopieert de cursist wat de lesgever demonstreert. In de andere modules past de cursist zelf handelingen toe in vergelijkbare situaties. Rekening houden met de afbakening voor **context** wil zeggen dat je in deze modules van de cursist een minimale transfer verwacht. In de module 'ICT Start' is dat nog niet nodig.

Autonoom handelen betekent in deze opleiding niet dat de cursist alles zelfstandig doet. Een cursist die je bij verschillende opdrachten hier en daar moet ondersteunen, kan perfect slagen voor de module. In de module 'ICT Start' neemt die **ondersteuning** nog de vorm aan van intensieve begeleiding door de lesgever. In de andere modules neemt die begeleiding geleidelijk af. De cursist treedt steeds meer zelfstandig op. Hij neemt meer en meer zelf het initiatief om een vorm van ondersteuning in te zetten. De cursist maakt bijvoorbeeld gebruik van een stappenplan.

In de module 'ICT Start' houdt blijf geven van persoonlijke doeltreffendheid in dat de cursist kan aantonen waarom hij kiest uit een aantal aangeboden mogelijkheden. In de andere modules betekent **verantwoordelijkheid** opnemen voor de gestelde digitale handelingen dat de cursist zelf beslist zonder dat hem de mogelijkheden zijn aangereikt. Het houdt ook in dat de cursist de eigen verantwoordelijkheid durft opnemen.

2.1.3. Verkorte modules

Alle modules uit de opleiding ICT kunnen ook verkort ingericht worden. Modules van 30 lestijden worden dan gegeven in 15 lestijden, modules van 50 lestijden worden verkort tot 25 lestijden.

- Verkorte modules kunnen ingezet worden wanneer cursisten al in die mate over voorkennis beschikken dat ze niet meer de volledige moduleduur nodig hebben;
- Cursisten die niet slagen, kunnen in een verkorte tijd wat ze nog niet beheersen bijwerken;
- Wanneer modules gecombineerd worden is het niet altijd nodig de volledige moduleduur te voorzien;
- Vaak zijn verkorte modules ook geschikt in samenwerkingsverbanden.

Let op! Enkel de duur van de module verkort: cursisten slagen enkel indien ze het geheel van eindtermen van de module in een voldoende mate beheersen.

2.1.4. Combinaties met andere leergebieden

Bij de selectie van modules ICT mag men zich niet beperken tot de mogelijkheden binnen de opleiding. Wij zien mogelijkheden tot integratie in alle andere leerdomeinen. De modules *ICT Start* en *Leren en Oefenen met ICT* liggen voor de hand. Deze kunnen bijvoorbeeld ingezet worden als opstap naar of hulp bij MO-modules zoals *Rijbewijs* of bij NT2, NT1 en wiskunde.

Taal

Cursisten in een opleiding Nederlands leren niet enkel een papieren woordenboek gebruiken, maar ook opzoeken op de website van *van Dale*. Andere mogelijkheden zijn een digitaal formulier invullen, spellingsoefeningen maken, een spellingscorrector gebruiken, de online nieuwsbrief van de gemeente lezen, de *Wablieft* lezen, ...

Voor cursisten die Nederlands als tweede taal leren of die een vreemde taal leren, kan ICT ook erg interessant zijn: er bestaan allerlei taaloefeningen online, ze kunnen leren werken met vertaalprogramma's, instructiefilmpjes, het nieuws (in het thuisland) volgen, ...

Wiskunde

In wiskunde leren cursisten niet alleen rekenen uit het hoofd of met een rekenmachine, maar ook op de computer. Er zijn ook heel wat rekenoefenprogramma's online beschikbaar. Cursisten leren een eenvoudig budgetbeheerprogramma of -rekenblad gebruiken, rekenen met Google, sites gebruiken om prijzen te vergelijken.

MO

In de MO-module *Apparaten* leren cursisten niet enkel met een GPS werken, maar ook hoe ze nieuwe kaarten kunnen downloaden van het internet. Andere mogelijkheden binnen MO zijn onder meer een virtueel bezoek aan een museum, een kunstwerk in detail bekijken, de actualiteit volgen, het journaal bekijken of de krant lezen, allerhande informatie opzoeken, formulieren opvragen, je belastingen online invullen, een eenvoudig budgetbeheerprogramma of -rekenblad gebruiken, online meterstanden ingeven, online een premie aanvragen, ...

2.1.5. Leertrajectbegeleiding en doorstroom

Vaak stellen we vast dat deelnemen aan een aanbod ICT mensen stimuleert deel te nemen aan andere opleidingen **binnen de basiseducatie**. Het is belangrijk dat het centrum hier vooraf al even bij stil staat. Om doorstroom naar andere leergebieden te stimuleren, kan een centrum ervoor kiezen voor de hele groep een vervolgmodule in het centrum te organiseren. Of men kan cursisten individueel toeleiden naar het aanbod dat voor hen het meest geschikt is. Bestaat er doorstroom na het aanbod ICT of kan het (deels) parallel lopen? Ook hier zijn er heel wat mogelijkheden.

We kunnen ook denken aan doorstroom naar aanbod **buiten de basiseducatie**. Een aantal cursisten kan mogelijk doorstromen naar het aanbod van een CVO. Het centrum kan contacten leggen met CVO's en met lesgevers. Men kan afspraken maken om de doorstroom te vergemakkelijken. Voor sommige van onze cursisten is een doorstroom naar een CVO niet haalbaar. Wellicht zijn er andere interessante voorzieningen in de buurt: openbare computerruimtes, bibliotheken, buurtcomputerclubs, dienstencentra, ...

2.2. De leeromgeving

Het centrum voorziet in een leeromgeving die cursisten zo ondersteunt dat zij alle kansen krijgen tot het ontwikkelen van de te behalen competenties. Elementen van een **krachtige leeromgeving** voor de opleiding ICT zijn:

- een deskundige lesgever die zich inspant om mee te zijn met de snel evoluerende technologieën en onderzoekt hoe deze best in te zetten;
- kwaliteitsvol lesmateriaal: voor een opleiding ICT is het beschikken over digitaal lesmateriaal (naast de cursus en stappenplannen) een belangrijke meerwaarde;
- een goed functionerende infrastructuur: up-to-date computers, internet, randapparaten, digitale apparaten (zoals mp3, tablet,...), projectiemateriaal, ... ;
- een elektronische leeromgeving: cursisten die (tijdens en na de les) online kunnen leren en oefenen in een beveiligd en goed gestructureerd leerplatform betekent voor alle opleidingen een meerwaarde, maar voor gecombineerd onderwijs is het een must;
- een lesgever die actief bijdraagt tot het creëren van een uitdagende leeromgeving door enerzijds de actualiteit in de klas te brengen en anderzijds buitenschoolse opdrachten te voorzien.

In een **samenwerking met partners** is het van belang dat het centrum vooraf afspraken maakt om te garanderen dat bovenstaande elementen aanwezig zijn. In bepaalde samenwerkingsverbanden

2. Aanpak

(bv. de gevangenis) is dit moeilijk te realiseren. Het is dan aan de samenwerkende organisaties een aanvaardbare oplossing te vinden om alsnog een kwalitatief aanbod te kunnen voorzien.

2.3. Materiële voorwaarden

Waar je ook les geeft, je moet ten minste kunnen beschikken over een toegankelijk aangenaam **lokaal** van aanvaardbare grootte. Afhankelijk van inhoud en vorm van de lessen zijn gepaste media nodig.

Om variatie in werkvormen en differentiatie te faciliteren is het noodzakelijk dat de lesgever kan beschikken over:

- voldoende computers met internettoegang;
- randapparatuur;
- mogelijkheid tot het afspelen van beeld- en geluidsmateriaal;
- bord (kan een slim bord zijn, flip-over, ...)

In samenwerkingsverbanden bekijk je met de partnerorganisatie wat noodzakelijk is, bijvoorbeeld om multimediale toepassingen vlot te integreren in het lesgebeuren.

2.4. Cursist centraal

We formuleerden reeds dat het werken met authentieke leertaken een competentiegerichte aanpak voorstaat. Dit impliceert ook dat de cursist centraal wordt geplaatst. Het aanbod houdt rekening met de concrete vragen en wensen van elke **specifieke groep cursisten**: gaat het bijvoorbeeld over voornamelijk senioren, anderstalige cursisten of mensen met een beroepsperspectief? Welke interesses hebben de deelnemers? Met welke intentie komen ze naar de cursus?

De lesgever gaat aan het begin van een module na wat de **leervragen** van de cursisten zijn. Het is dan aan de lesgever hieruit één of meer betekenisvolle en voldoende complexe taken te distilleren waarmee de groep aan de slag gaat. De taken passen ook binnen de context waarin je werkt. Zo kunnen een cursus op maat (bv. voor VDAB) of een module in open aanbod er heel anders uitzien, al werk je leerplangewijs aan dezelfde doelstellingen.

Leervragen van cursisten kunnen ook opduiken in de loop van de cursus.

Bij aanvang van een module is het belangrijk na te gaan wat de **beginsituatie** is van elke cursist. Dit is belangrijk om drie redenen. Ten eerste weet je op die manier aan welke leerplandoelen je meer of minder aandacht moet besteden. Ten tweede helpt het bij het selecteren van taken die aansluiten bij de leefwereld van de cursisten. Bovendien kan je zo zien of de cursisten vorderingen hebben gemaakt tijdens de cursus. Tenslotte kan je beter inschatten hoe je kan differentiëren.³

Naast de **leerplandoelen** van de opleiding zelf werken we in alle modules van de basiseducatie aan **sleuteldoelen**.⁴ Je kan op basis van authentieke taken en observatie van cursisten tijdens het lesgeven ook een inschatting maken van de mate waarin cursisten de sleuteldoelen machtig zijn.

Cursisten basiseducatie zijn vaak niet lang naar school gegaan of hebben kansen gemist. Als lesgever kan je ervoor zorgen dat deze cursisten positieve leerervaringen opdoen en zich zo sterker voelen. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is een **veilige leeromgeving** waarin mensen

³ Zie 2.6. Differentiëren

⁴ Zie bijlage 3. Sleuteldoelen

zich welkom en gerespecteerd weten. Bij het begin goede afspraken maken over het reilen en zeilen van de cursus schept ook rust.

Hieronder staan we stil bij de specifieke situatie van anderstalige cursisten, cursisten in armoede en cursisten met leerproblemen. Vraag jezelf steeds af waarop je wel of niet een antwoord kan bieden en **verwijs indien nodig door**.

Misschien hebben **anderstalige cursisten** bepaalde vaardigheden onvoldoende onder de knie om zich goed uit de slag te trekken in het Nederlands. Doordat de cursus in het Nederlands gegeven wordt, is dit op zich een goede oefening voor anderstalige cursisten. Het is belangrijk dat cursisten over de spreekdrempel getild worden: dat ze durven spreken en dat ze durven uitleg vragen. Een ondersteunende begeleiding bestaat erin cursisten te bevestigen in wat ze al weten of kunnen: zich verstaanbaar kunnen maken is interessanter dan correct zinnen vormen. Tweedetaalleerders hebben ook nood aan plaatsen waar ze Nederlands kunnen oefenen. Het gaat hier weliswaar niet om een taalopleiding, maar minstens om een taalbad. Vraag jezelf af of je **taalondersteunend** lesgeeft.⁵

Taalondersteunend lesgeven houdt niet in andere talen dan het Nederlands verbieden; wel integendeel. Het erkennen van **meertaligheid** is erg belangrijk omdat de waardering van de thuistaal of dialecttaal bijdraagt tot een positief zelfbeeld. Omdat Nederlands de gemeenschappelijke taal is in de cursistengroep, kom je daar vanzelf wel terug op uit, bijvoorbeeld nadat een cursist iets vertaald heeft voor een andere cursist. Natuurlijk kan het storend zijn wanneer een groepje cursisten voortdurend in de eigen taal bezig is, maar dat is even storend als wanneer cursisten voortdurend in het Nederlands onder elkaar bezig zijn. Ga met beide situaties op dezelfde manier om. Daarom hoef je die andere taal niet te verbieden.

Voorzie voor **cursisten in armoede** drempelverlagende maatregelen op een discrete manier. Het helpt als cursisten kopiekosten in schijven mogen betalen, als ze een beroep kunnen doen op gratis kinderopvang, als de module doorgaat in de buurt of als ze, bijvoorbeeld op VDAB kunnen rekenen om tussen te komen in de vervoersonkosten. Ze weten ook graag vooraf hoeveel de koffie kost en of er extra activiteiten gepland zijn die geld kosten. Maar armoede is meer dan die zichtbare buitenkant.

Armoede zit ook vanbinnen. Het is erg belangrijk dit als lesgever in het achterhoofd te houden. Een cursus volgen brengt verplichtingen met zich mee en het is niet altijd gemakkelijk dit vol te houden. Probeer daarom vooral te ondersteunen en niet te veroordelen als een cursist zich moeilijk kan concentreren, te laat komt, er een les niet is of er niet in slaagde een opdracht te doen. Een persoonlijk gesprek waarin je je bezorgdheid uit en aanmoedigt, een telefoontje bij afwezigheid of een herinnering aan een geplande activiteit kunnen wonderen doen. Probeer je boodschap altijd positief te verwoorden.

Cursisten basiseducatie hebben vaak **leerproblemen**. Die kunnen het leren in de weg staan. Sommigen hebben een leerstoornis, zoals dyslexie of dyscalculie. Maar meestal is het niet zo duidelijk of is er geen diagnose gesteld en ook binnen de gekende leerstoornissen is er veel variatie. Het is als lesgever niet eenvoudig te weten te komen waarom een cursist zich bijvoorbeeld moeilijk kan concentreren. Een psychiatrisch probleem kan daar de oorzaak van zijn, maar ook weer niet altijd.

Het is niet je taak als lesgever diagnoses te stellen, wel om zo creatief mogelijk en in overleg met de cursist naar oplossingen te zoeken. Het helpt bijvoorbeeld als een cursist even de groep mag verlaten als het niet meer lukt, een bepaalde leeractiviteit mag overslaan, meer tijd krijgt of extra hulpmiddelen mag gebruiken.

⁵ Test: Hoe taalgericht geef ik les? Kijk op: www.taalgerichtvakonderwijs.nl/platform/00002/

2.5. Functioneel leren

Mensen zijn meer gemotiveerd om dingen te leren die ze kunnen gebruiken binnen hun leerperspectief en binnen de rol die ze in de samenleving opnemen. Dit functioneel leren is één van de belangrijke uitgangspunten van basiseducatie. Werken met authentieke leertaken betekent werken met betekenisvolle, realistische en functionele situaties die uit het dagelijks leven gegrepen zijn. Het zinvolle van de taken moet ervoor zorgen dat de cursisten succeservaringen opdoen, wat hen weer aanzet tot verder leren.

Vertrekken vanuit betekenisvolle taken impliceert dat de lesgever aan het begin van een module daadwerkelijk nagaat wat de vragen van cursisten zijn. Hieruit distilleert hij één of meer betekenisvolle en voldoende complexe taken waarmee de groep aan de slag gaat.

Enkele voorbeelden van authentieke situaties voor onze cursisten:

- een album maken met de digitale foto's van het verjaardagsfeestje van de kinderen;
- je kleinkind aanmoedigen voor de examens door een digitaal kaartje te sturen en iets op zijn/haar facebookpagina te plaatsen;
- in het kader van een sollicitatiecursus een cv maken om op de VDAB-website te zetten;
- een adreskaartje maken om aan vrienden, familie... te bezorgen;
- een weekend organiseren: uitnodigen per mail, reservaties maken, foto's nemen en delen.

Het is niet toevallig dat de leerplandoelen **competentiegericht** geformuleerd zijn. We vertrekken in de functionele aanpak dan ook van wat de cursisten (potentieel) kunnen, niet van wat ze niet kunnen. Op die manier speel je maximaal in op de aanwezige voorkennis, zodat cursisten de nieuwe informatie kunnen consolideren. Functioneel leren is ook **doelgericht** leren. Dit kan je aanwakkeren door met cursisten bij de start van de cursus en in elke bijeenkomst duidelijk te maken wat de lesdoelen zijn. Op die manier geef je betekenis aan het leren. Cursisten die weten waarover de les gaat en wat de bedoeling is, zijn meer betrokken. Dit geldt ook voor het aanmoedigen van **transfer**. Het is voor de cursisten basiseducatie niet evident wat ze leren in de groep toe te passen in andere situaties. Sta daar dus expliciet bij stil in de les. Het vertrekken vanuit authentieke taken vergemakkelijkt op zich de transfer van wat geleerd wordt in de groep naar het toepassen in reële situaties. Enkele voorbeelden:

- Cursisten leren bepaalde vaardigheden in verschillende situaties. Bijvoorbeeld: een map aanmaken om eigen documenten in op te slaan, opslagmappen maken om mails in op te slaan, mappen aanmaken in *Afbeeldingen* om foto's te bewaren.... Zo leren ze overeenkomsten zien in verschillende programma's. Ze leren het geleerde toepassen op verschillende manieren. Zo ondersteunen we cursisten om een transfer te maken naar verschillende situaties.
- Het is ook zinvol aan de slag te gaan met verschillende media: pc, tablet, gps, gsm, digitaal fototoestel, smartphone, MP3, usb stick, Ondersteun cursisten in het omgaan met deze verschillende media. Zoek samen met hen naar overeenkomsten tussen verschillende toestellen. Op deze manier maak je cursisten sterker, zodat ze gemakkelijker de transfer maken naar nieuwe toestellen.

Lesactiviteiten in een functionele aanpak zet je zo op dat ze naast de directe uitdaging de nodige mediërende ingrepen toelaten. **Mediërend leren** is ervoor zorgen dat de kloof tussen verworven en nieuwe competenties net groot genoeg is om uitdagend te zijn en niet te groot om de kloof te kunnen overbruggen. Het moeten met andere woorden haalbare taken zijn in een veilige en ondersteunende omgeving. Betrek de cursisten bij het bepalen van wat er moet gebeuren en welke stappen daarvoor nodig zijn. Mediërend leren versterkt de autonomie van de deelnemers omdat ze het leerproces zelf in handen krijgen.

In dit verband is het **leren in groep** ook zo essentieel. Cursisten leren van de begeleider, maar ook van elkaar. Cursisten kunnen in hun woorden vaak gemakkelijker iets uitleggen aan elkaar. Daarnaast heeft het deelnemen aan de groep ongetwijfeld positieve effecten met betrekking tot zelfbeeld en zelfvertrouwen, de communicatie met anderen, leerervaringen en motivatie om te leren.

2.6. Cyclisch leren

Cyclisch leren is een methode die het werken aan verschillende competenties laat terugkomen op verschillende momenten, met eventueel andere werkvormen en contexten, met afnemende begeleiding en/of een stijgende moeilijkheidsgraad. Essentieel is dat cursisten telkens de aangeleerde vaardigheden **herhalen en toepassen in diverse leertaken**. Zo maakt de cursist zich de competenties eigen op een geïntegreerde en praktische wijze, en dit gericht op de transfer van het geleerde naar andere contexten.

Om authentieke situaties op een cyclische wijze te vertalen naar complexe en betekenisvolle leertaken, maken we gebruik van **taakklassen**. Om deze te ontwerpen is een voorafgaande grondige analyse noodzakelijk van de vaardigheden die nodig zijn om de taak geheel zelfstandig te kunnen uitvoeren. Een taakklasse is een geheel van leeractiviteiten op een bepaald niveau en omvat altijd een hele taak. Het is met andere woorden het stroomlijnen van de leerstof waarbij de lesgever, naast de leervragen van cursisten, vanuit zijn expertise essentiële elementen inbrengt om alle leeransen te ontwikkelen.

Met een **voorbeeld** wordt dit duidelijk:

- Stel dat de authentieke taak bestaat uit het delen van foto's die gemaakt zijn tijdens een cursistenuitstap. Dan zou in een eerste (laagste) niveau gewerkt kunnen worden aan het afdrukken van een foto die cursisten van de lesgever krijgen en dit onder veel begeleiding. Ongeacht het feit dat er in deze eerste taakklasse op een heel laag niveau wordt gewerkt (beperkte en eenvoudige inhoud in combinatie met de sterke begeleiding), hebben cursisten een foto in handen die ze kunnen tonen aan elkaar. Dit is een voorbeeld van een 'hele taakbenadering' op een laag niveau. In een laatste taakklasse (hoogste niveau) zouden cursisten zelfstandig een eigen fotoalbum kunnen maken. Ook hier werken cursisten een volledige taak af, maar dan met een veel grotere moeilijkheidsgraad en zonder begeleiding. Het spreekt voor zich dat er zich tussen de eerste en de laatste taakklasse nog andere taakklassen bevinden, waarin telkens enerzijds de moeilijkheidsgraad verhoogt en anderzijds de begeleiding afneemt.

2.7. Differentiëren

ICT-groepen zijn vaak erg heterogeen: **voorkennis, leerpotentieel en leertempo** van cursisten kunnen onderling sterk verschillen. Als het over voorkennis gaat, moeten we niet alleen denken aan pure ICT-vaardigheden, maar ook aan taalkennis. Er komen immers regelmatig ook cursisten met een beperkte kennis van het Nederlands in de ICT-modules terecht. Het kan gaan om anderstalige cursisten of om laaggeletterde Nederlandstaligen.

Daarom is het van belang te differentiëren. Ook hier biedt het werken in taakklassen enorme voordelen, aangezien de leertaken op zich al gestroomlijnd zijn in afgeronde gehelen met stijgende moeilijkheidsgraad en afnemende begeleiding. Dat stelt de lesgever in staat binnen dezelfde thematiek (dezelfde authentieke taak) de cursisten in groepjes of zelfstandig in een verschillende taakklasse te laten werken. De lesgever kan dan meer tijd besteden aan cursisten die in een lagere taakklasse werken, terwijl andere cursisten meer zelfstandig werken. Om dit tot een goed einde te brengen, wijzen we op het belang van het ontwikkelen van lespakketten waarin cursisten

2. Aanpak

ook zelfstandig kunnen leren. Gebruik maken van digitale leerpaden waarmee cursisten zelfstandig op een elektronisch leerplatform aan de slag kunnen gaan, is één van de mogelijkheden binnen de opleiding ICT om op een gestructureerde en didactisch verantwoorde wijze te differentiëren. Het biedt de lesgever een goed instrumentarium om niveauverschillen in de groep adequaat op te vangen. Maar evenzeer zijn deze leerpaden voor alle cursisten een meerwaarde wanneer ze na de cursus verder willen leren in het OLC of thuis via de elektronische leeromgeving.

Cursisten hebben ook een eigen **leerstijl**. Voor de ene is het gemakkelijker te leren door te doen, de andere begrijpt het best als het goed wordt uitgelegd, ... Inspelen op verschillende leerstijlen doe je door aan dezelfde doelen te werken op verschillende manieren. Leerplandoelen worden gekoppeld aan meerdere voorbeelden van leeractiviteiten. De leerplancommissie heeft ernaar gestreefd voorbeelden van verschillende soorten leeractiviteiten te geven. Variatie in methodes, werkvormen en materialen is noodzakelijk en een belangrijke sleutel tot succes voor cursisten. Bewaar wel een vaste structuur, want dat is een houvast voor de cursisten.

Je kan ook differentiëren naar **verwachtingen**. In een leerproces is het logisch dat je van elke cursist mag verwachten dat hij vorderingen maakt. Aangezien cursisten onderling sterk verschillen en de beginsituatie anders kan zijn, zal ook de mate van vooruitgang variëren. Het benadrukken van de reeds afgelegde leerweg is belangrijk om deelnemers te motiveren.

Er zijn verschillende manieren om te **ondersteunen**. Het principe dat voorop staat is afnemende sturing. Bij de eerste opdrachten stuurt de lesgever sterk en demonstreert hij, is er veel begeleiding. Bij de volgende taken spoort de lesgever de cursisten aan zelf actief aan de slag te gaan, onder begeleiding van de lesgever of van een medecursist. In de laatste opdrachten treedt de lesgever op als coach. Hij neemt wat meer afstand en stimuleert de cursist zelf dingen te proberen. Waar nodig kan de lesgever bijsturen. Cursisten strategieën aanreiken om steeds meer zelfstandig te functioneren, is ook een belangrijke component van competentiegericht onderwijs. Cursisten die niet veel begeleiding meer nodig hebben, kan je stimuleren om het zonder hulp te klaren. Een voorbeeld:

- Cursisten leren werken met stappenplannen, die ze in verschillende situaties kunnen gebruiken. Cursisten leren deze stappenplannen systematisch gebruiken. Bij oefeningen hanteren ze eerst deze stappenplannen. Pas als iets ook met een stappenplan niet lukt, vragen ze hulp aan de begeleider. Hierdoor leren cursisten ook thuis deze stappenplannen te gebruiken, worden ze zelfstandiger en moeten ze minder hulp vragen aan huisgenoten.

Cursisten kunnen ook elkaar ondersteunen: laat cursisten leren van elkaar, want dit levert veel voordelen op. Cursisten die een probleem ondervinden bij leerstof profiteren van een uitleg 'in hun woorden' van een medecursist. Cursisten leren ook door iets aan anderen uit te leggen. Wie iets kan uitleggen, begrijpt het nog beter. Laat cursisten in een onderwijsleergesprek ook elkaars vragen beantwoorden en speel vragen die ze jou stellen door aan de groep.

2.8. Sleuteldoelen

Sleuteldoelen zijn bouwstenen voor het leren en voor het leven. Aan deze doelen kan je een leven lang werken, maar ze zijn ook levensbelangrijk om je mannetje te staan in de maatschappij. Deze doelen zijn transfereerbaar en in veel situaties en contexten toepasbaar. Ze zijn multifunctioneel omdat je er verschillende objectieven mee kan bereiken en diverse problemen mee kan aanpakken. De sleuteldoelen zijn na te streven.

Aandacht hebben voor sleuteldoelen betekent een **verbreding van de opleiding**. Hieraan werken vraagt dan ook een andere aanpak dan het werken aan de andere leerplandoelen. Deze doelen zijn immers nog algemener geformuleerd: om eraan te werken moet je ze op ten minste twee manieren concretiseren.

- Ten eerste door de sleuteldoelen te verbinden aan concrete leeractiviteiten en leerplandoelen. Beperk je daarbij zeker niet tot één leeractiviteit. Het is pas door de koppeling met verschillende leeractiviteiten te maken dat je aan de sleuteldoelen in hun volheid werkt. Het zijn net de sleuteldoelen die de stap van de vertrouwde klassituatie naar de buitenwereld gemakkelijker moeten maken.
- Daarnaast hangt de manier waarop je aan sleuteldoelen werkt af van de concrete cursisten met wie je werkt. Het komt erop aan te beslissen hoe je dit aanpakt, want je kan altijd verder werken aan deze doelen. Liefst werk je hierover met de collega's op centrumniveau een visie uit. Veel hangt ook af van het gegeven of de cursisten één of meer modules volgen. Het spreekt voor zich dat wanneer cursisten een langer leertraject doorlopen, het pas echt mogelijk wordt om sleuteldoelen uit te diepen en te verbreden.

Werken aan sleuteldoelen vraagt van de lesgever basiseducatie een doordachte didactische aanpak. De sleuteldoelen moeten immers als een **rode draad** doorheen het aanbod lopen. Eerst en vooral kan je deze competenties in je houding als lesgever voorleven. Door zelf een open en constructieve houding aan te nemen, zijn cursisten geneigd dit over te nemen. Een ander voorbeeld is respect: je krijgt respect door respect te tonen. Hoewel sleuteldoelen steeds impliciet aanwezig zijn en cursisten op zich daaruit al veel oppikken is het nodig ook expliciet aandacht te hebben voor deze competenties. Dit betekent niet meteen extra leeractiviteiten plannen, maar wel de sleuteldoelen die zich aandienen op dat moment bespelen en ondersteunen bij cursisten.

Een essentieel sleuteldoel is **Flexibiliteit**. Omgaan met ICT vereist veel flexibiliteit van de gebruiker: websites veranderen, programma's veranderen. Op het moment dat cursisten (eindelijk) vlot kunnen werken met een bepaald programma, verandert het. Veel cursisten hebben het daar moeilijk mee. Stimuleer cursisten om zoveel mogelijk zelf uit te zoeken. Vraag cursisten uit te leggen waarom ze een bepaalde stap zetten. Zo werken we aan het inzicht van cursisten, waardoor ze gemakkelijker verder kunnen als er weer iets verandert.

De sleuteldoelen zijn opgenomen als bijlage 1.

2.9. Evalueren

Evalueren is een wezenlijk onderdeel van de onderwijspraktijk en geen eenvoudige aangelegenheid.

- Evalueren heeft **meerdere functies**: nagaan of de cursist de beoogde competenties bereikt, feedback geven op het onderwijsleerproces.
- Evalueren kan op elk **moment van het leren** zinvol zijn: bij de start, onderweg en op het einde.
- Wat geëvalueerd wordt, kan uit **meerdere dimensies** bestaan: evalueren in de breedte en in de diepte.
- Verschillende **mensen** kunnen evalueren: zelfevaluatie, peerevaluatie, evaluatie door de lesgever, evaluatie door een externe expert of een combinatie van het voorgaande.
- Tenslotte zijn er **verschillende methodes en vormen** om te evalueren: observatie, beoordelen van eindproducten van een authentieke taak, permanente evaluatie, tussentijdse evaluatie, een quiz, een geïntegreerde opdracht, portfolio of een combinatie van deze evaluatievormen.

Meet wat je wil **weten**. Gebruik vertrouwde werkvormen bij de evaluatie: steek hier een opbouw in. De instructie mag geen struikelblok vormen om een taak goed af te werken. Zorg voor heldere instructies, een duidelijke structuur en eventueel voor een voorbeeldopdracht die je samen maakt.

Denk economisch over evalueren: werk samen met collega's. Samen nadenken over de evaluatie en wat je van de cursisten verwacht, verbetert de praktijk. Stap dus af van wegwerptoetsjes: probeer evaluatietaken uit en pas ze aan waar nodig. Hergebruik goed materiaal.

2.9.1. Cursisten opvolgen

Evaluëren maakt deel uit van het leerproces en zorgt ervoor dat je de cursisten bewust en van nabij kan opvolgen. In dit leerplan gaven we al aan dat een inschatting van de beginsituatie van cursisten belangrijk is binnen de visie van het aanbod ICT. Zoals hoger opgesomd bestaat er een heel gamma aan evaluatiemethodes en -instrumenten. We staan hier bij enkele stil:

- **Feedback**

Door een cursist feedback te geven kan hij leren. Cursisten leren terwijl ze geëvalueerd worden en de lesgever evalueert ook tijdens het leerproces. De feedback die daarbij hoort is een niet te onderschatten element van competentiegericht leren. Cursisten moeten weten wat ze gaan leren en hoe. Bij wat ze al gedaan hebben, moeten ze weten of ze dat goed deden en wat al dan niet nog geoefend moet worden. Bij elke taak, opdracht of oefening hoort feedback. Een oefening zonder feedback was een zinloze oefening, want de cursist weet niet of hij het goed of niet goed deed. Uit je fouten kan je leren: leer cursisten positief kijken naar evaluatie.

Geef cursisten de mogelijkheid op basis van jouw feedback vorderingen te maken tijdens de module. Als je enkel op het einde van de module evalueert en feedback geeft, kan dit uiteraard niet meer. Bespreek de resultaten van de cursist en wat zijn mogelijkheden zijn na de module.

- **Evaluëren op het einde van de les**

Beëindig je de leeractiviteiten tien minuten voor het einde van de **bijeenkomst**, schep je kansen om het afronden rustig en goed te doen. Door tijd te maken voor afronding, blijft wat geleerd werd beter hangen. Goed afronden betekent steeds de cursisten bevragen over wat ze gedaan en geleerd hebben. Vraag ook of ze dit kunnen gebruiken of toepassen in het dagelijks leven. Wellicht stel je vast dat dit voor cursisten geen eenvoudige taak is: help hen op weg. Herhaal aan wat werd gewerkt. Schep ruimte voor vragen. Vraag cursisten ook wat ze vonden van de les: goed of minder goed? En vooral: waarom? Begin eventueel een volgende les met vragen over de voorgaande les.

Reflecteer zelf over de les die je gaf. Wat vond jij ervan? Zaten de werkvormen goed? Moet je enkele dingen bijsturen voor de volgende les? Denk daarbij na over je eigen sterke en minder sterke kanten als lesgever. Ga bewust om met je eigen draagkracht.

- **Permanente evaluatie**

Deze vorm van evaluatie kan op veel verschillende manieren ingevuld worden (observatie, opdrachten, e-mails, elo, ...). Dit is een ideaal systeem. Het evalueren van de doelen wordt gespreid over de verschillende contactmomenten, waarbij de mogelijkheid bestaat om bepaalde doelen herhaaldelijk te evalueren. Bij deze manier van evalueren houd je als lesgever systematisch bij waar de cursist staat in zijn leerproces. Continue feedback is een essentieel onderdeel van permanente evaluatie.

Authentieke taken

Je hoeft de leerplandoelen niet noodzakelijk in aparte taken te evalueren. Zoals in leeractiviteiten aan verschillende leerplandoelen gewerkt kan worden, kan je in een authentieke taak verschillende leerplandoelen evalueren. Het werken aan authentieke taken leent zich goed om cyclisch te leren: authentieke taken leveren telkens een waarneembaar resultaat op. Zowel het resultaat op zich, als het proces om ertoe te komen, kan in een systeem van permanente evaluatie opgenomen worden.

Het is aan te bevelen eindtermen en sleutelwoorden niet apart te beoordelen, maar er **geïntegreerd** aan te werken en ze geïntegreerd te evalueren. Alleszins is het nodig de beoordelingscriteria vooraf te bepalen en aan de cursisten duidelijk mee te geven wat je verwacht.

2.9.2. Eindbeoordeling

Op het einde van elke module moet je beslissen of een cursist **geslaagd** is of niet. Je kan die beslissing baseren op dezelfde soort taken die je gebruikt bij het evalueren van het leerproces. Omdat het onderscheid tussen leer- en evaluatietaken wel eens een vaag kan zijn, is het nodig aan cursisten duidelijk te maken welke oefeningen je meeneemt voor de eindbeoordeling.

Om te vermijden dat de eindbeoordeling gelinkt is aan toeval kan je op verschillende momenten en op verschillende manieren testen. Vooraf transparante **beoordelingscriteria** bepalen is noodzakelijk. Beschrijf de karakteristieken van het **voldoende resultaat**. Denk daarbij niet alleen aan het product. Je kan ook een verschillend gewicht toekennen aan bepaalde leerplandoelen. De doelen die voor jou zwaarder doorwegen, moeten dan zeker bereikt zijn. Focus bij het bepalen van de criteria voor de eindbeoordeling op wat echt belangrijk is.

Ga na of je eindbeoordeling effectief gebaseerd is op de evaluatie van de leerplandoelen. Hou daarbij rekening met de **afbakening van de leerplandoelen**.

De afbakening geeft een globaal beeld van de mate waarin de cursist de leerplandoelen moet beheersen om te slagen. Globaal wil zeggen dat de afbakening geldt voor het geheel van de ICT-doelen. Bij de eindbeoordeling hou je dus best deze afbakening in het achterhoofd. Een cursist die je bijvoorbeeld bij verschillende opdrachten hier en daar moest ondersteunen kan perfect slagen voor de module. Bij autonomie wordt niet verwacht dat de cursist alles zelfstandig doet. Rekening houden met de afbakening voor context wil zeggen dat je van cursisten een minimale transfer verwacht.

Om al het bovenstaande te realiseren moet je van bij het begin van de module nadenken over de eindbeoordeling. Evalueren is een **wezenlijk onderdeel van het leerproces**.

3. Leerplandoelen

Om het centrum en de lesgever basiseducatie de **maximale agogische vrijheid** te geven de modules uit te werken op maat van de cursisten hebben we er in dit leerplan voor gekozen van de eindtermen de leerplandoelen te maken.

Dit leerplan zet vooral in op het expliciteren van een visie op hoe je met generieke doelen een functioneel aanbod vorm kan geven. Dat aanbod houdt rekening met de leervragen⁶ van de cursisten.

3.1. Voorbeelden van leeractiviteiten

Per module werkte de leerplancommissie verschillende voorbeelden van leeractiviteiten uit. Elke module wordt op de volgende pagina's op dezelfde manier uitgewerkt en gestructureerd. Onder de titel staan links eerst de authentieke taken, dan de voorbeelden van leeractiviteiten en rechts daarvan de daarbij horende leerplandoelen. Uiterst rechts vind je de code van de eindtermen.

3.2. Hoe omgaan met de leeractiviteiten?

De voorbeelden van leeractiviteiten zijn vooral **inspirerend** bedoeld. Als lesgever heb je de ruimte om te selecteren en zelf bijkomende leeractiviteiten uit te werken. Goed opvolgen wat er in de omgeving en in de actualiteit gebeurt is belangrijk, want ongetwijfeld doen zich daar nog interessante situaties voor. Daarnaast kunnen de leervragen van de cursisten en hun ideeën tot leeractiviteiten leiden. Voorop staat dat je leeractiviteiten selecteert die **functioneel** zijn.⁷

Het is positief leeractiviteiten te linken aan de leefwereld van je cursisten.

Leeractiviteiten zijn geen losstaande elementen die je systematisch en in een chronologische volgorde met de cursisten doorwerkt. Je kan ze best binnen de context met elkaar **combineren**. Werk een authentieke taak gerust helemaal af, ook al komen er leerplandoelen uit andere modules aan bod. Leerplandoelen uit die andere modules bepalen niet mee of de cursist slaagt. Spreek bij het selecteren van leeractiviteiten eventueel af met collega's die deze modules geven.

Werk **planmatig** en hou het overzicht: zorg ervoor dat je zeker aan de **leerplandoelen** van de geselecteerde module(s) werkt. Het zijn die leerplandoelen die geëvalueerd worden en op basis waarvan de cursisten al dan niet slagen voor de module.⁸ Kies op basis van de groep welke leerplandoelen belangrijker zijn en dus meer aandacht verdienen. Meer doen mag natuurlijk altijd. Beperk je voor inspiratie niet tot de voorbeelden van leeractiviteiten van de geselecteerde modules. Bekijk ook de andere modules van de opleiding.

Hoe je het overzicht bewaakt of een plan opmaakt is jouw keuze, of de keuze van je centrum als daar afspraken over zijn. Bij een doorlichting gaat de inspectie na of je dit leerplan toepast, of je planmatig werkt en of je de doelstellingen van de opleiding nastreeft en bereikt met je cursisten. Zorg er bij het selecteren en ontwerpen van leeractiviteiten voor dat het geheel van je cursus volledig en samenhangend is: zorg voor een **leerlijn**.

De leeractiviteiten spelen in op het competentiegerichte karakter van de eindtermen en leerplandoelen. Bij elke leeractiviteit is dus sprake van een geïntegreerd geheel van kennis, vaardigheden en attitudes.

⁶ Zie 2.3. Cursist centraal

⁷ Zie 2.4 Functioneel leren

⁸ Zie 2.8.2 Eindbeoordeling

4. Authentieke taken – Leeractiviteiten – Leerplandoelen – Eindtermen

4.1. Module ICT-Start

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
Spelletjes spelen om te ontspannen	Spelletjes openen, afsluiten, minimaliseren, maximaliseren...	De cursist bedient digitale toestellen De cursist bedient digitale toepassingen De cursist benoemt de onderdelen van digitale toepassingen	001 003 004
	Spelletjes spelen	De cursist bedient digitale toestellen De cursist benoemt de onderdelen van digitale toestellen De cursist bedient digitale toepassingen De cursist benoemt de onderdelen van digitale toepassingen	001 002 003 004
De krant lezen op het internet; Reclamefolders lezen op het internet	De internetkrant, de folder openen	De cursist bedient digitale toestellen De cursist bedient digitale toepassingen De cursist benoemt de onderdelen van digitale toepassingen	001 003 004
	Bladeren door de internetkrant, de folder	De cursist bedient digitale toestellen De cursist bedient digitale toepassingen De cursist benoemt de onderdelen van digitale toepassingen	001 003 004
Een kaartje maken	Een eenvoudig tekstje typen en afdrukken	De cursist bedient digitale toestellen De cursist bedient digitale toepassingen De cursist benoemt de onderdelen van digitale toepassingen De cursist herkent input en output bij digitale handelingen	001 003 004 006
Een adreskaartjes maken	Typen in een format: naam, adres, tel.nr., ... en afdrukken	De cursist bedient digitale toestellen De cursist bedient digitale toepassingen De cursist benoemt de onderdelen van digitale toepassingen De cursist herkent input en output bij digitale handelingen	001 003 004 006
Een feestmenu maken om op tafel te zetten	Tekst typen in bestaand document met afbeelding Tip: hier kan je verschillende deeltaken van maken	De cursist bedient digitale toestellen De cursist bedient digitale toepassingen De cursist benoemt de onderdelen van digitale toepassingen	001 003 004
	Resultaat afdrukken	De cursist bedient digitale toestellen	001

2. Aanpak

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
		De cursist bedient digitale toepassingen	003
		De cursist benoemt de onderdelen van digitale toepassingen	004
		De cursist herkent input en output bij digitale handelingen	006
Muziek beluisteren	Cd-rom plaatsen en afspelen	De cursist bedient digitale toestellen	001
		De cursist benoemt de onderdelen van digitale toestellen	002
	Muziekbestand openen en afspelen Tip: het muziekbestand staat al op de computer of op een stick	De cursist bedient digitale toestellen	001
		De cursist bedient digitale toepassingen	003
		De cursist benoemt de onderdelen van digitale toepassingen	004
		De cursist herkent input en output bij digitale handelingen	006
	Muziek beluisteren	De cursist bedient digitale toestellen	001
		De cursist benoemt de onderdelen van digitale toestellen	002
		De cursist bedient digitale toepassingen	003
		De cursist herkent input en output bij digitale handelingen	006
Een ticket kopen met GSM	GSM gebruiken	De cursist bedient digitale toestellen	001
		De cursist benoemt de onderdelen van digitale toestellen	002
		De cursist bedient digitale toepassingen	003
	SMS sturen	De cursist bedient digitale toestellen	001
		De cursist benoemt de onderdelen van digitale toestellen	002
		De cursist bedient digitale toepassingen	003
	Ticket kopen	De cursist bedient digitale toestellen	001
		De cursist benoemt de onderdelen van digitale toestellen	002
		De cursist bedient digitale toepassingen	003
Foto's delen van de cursistengroep	Foto's nemen	De cursist bedient digitale toestellen	001
		De cursist benoemt de onderdelen van digitale toestellen	002
		De cursist bedient digitale toegangsschermen	005
	Foto's bekijken op digitale camera, foto's wissen	De cursist bedient digitale toestellen	001
		De cursist benoemt de onderdelen van digitale toestellen	002
		De cursist bedient digitale toegangsschermen	005
	Toestel zelfstandig aansluiten	De cursist bedient digitale toestellen	001
		De cursist benoemt de onderdelen van digitale toestellen	002
	Foto's openen op PC onder begeleiding Tip: dit is niet evident, het vraagt veel begeleiding en tijd	De cursist bedient digitale toestellen	001
		De cursist bedient digitale toepassingen	003

3. Leerplandoelen

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
	Foto's afdrukken	De cursist bedient digitale toestellen De cursist bedient digitale toepassingen De cursist benoemt de onderdelen van digitale toepassingen De cursist herkent input en output bij digitale handelingen	001 003 004 006
Een vraag stellen aan je lesgever via mail...	Aanmelden via webmail met behulp van een stappenplan	De cursist bedient digitale toestellen De cursist bedient digitale toepassingen De cursist benoemt de onderdelen van digitale toepassingen De cursist bedient digitale toegangsschermen	001 003 004 005
	Een e-mail sturen	De cursist bedient digitale toestellen De cursist bedient digitale toepassingen De cursist benoemt de onderdelen van digitale toepassingen De cursist herkent input en output bij digitale handelingen	001 003 004 006

4.2. Module Digitale informatie

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
Een object kopen op het internet	Een object zoeken op internet	De cursist zoekt gericht digitale informatie	023
	Verschillende sites bezoeken en prijzen vergelijken	De cursist exploreert het internet	014
	Een vraag stellen aan een verkoper via mail	De cursist zoekt gericht digitale informatie	023
Een kookactiviteit voorbereiden	Recepten zoeken op het internet	De cursist exploreert digitale toepassingen	009
		De cursist illustreert de werking van digitale toepassingen	010
		De cursist gebruikt digitale toegangsschermen	011
		De cursist exploreert het internet	014
		De cursist zoekt gericht digitale informatie	023
		De cursist slaat digitale informatie op	024
	Een receptenboek bijhouden	De cursist gebruikt digitale toegangsschermen	011
		De cursist exploreert het internet	014
		De cursist zoekt gericht digitale informatie	023
		De cursist slaat digitale informatie op	024
Online ingrediënten kopen	De cursist doorloopt digitale aanlogprocedures	012	
	De cursist exploreert het internet	014	
	De cursist zoekt gericht digitale informatie	023	

2. Aanpak

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
Een reis voorbereiden	Een reisbestemming zoeken	De cursist exploreert digitale toepassingen	009
		De cursist illustreert de werking van digitale toepassingen	010
		De cursist gebruikt digitale toegangsschermen	011
		De cursist exploreert het internet	014
		De cursist zoekt gericht digitale informatie	023
	De cursist slaat digitale informatie op	024	
Een verblijfplaats zoeken Tip: vergelijk sites		De cursist exploreert digitale toepassingen	009
		De cursist illustreert de werking van digitale toepassingen	010
		De cursist gebruikt digitale toegangsschermen	011
		De cursist exploreert het internet	014
		De cursist zoekt gericht digitale informatie	023
	De cursist slaat digitale informatie op	024	
Een vraag stellen via mail of contactformulier		De cursist zoekt gericht digitale informatie	023
Bezienswaardigheden zoeken		De cursist exploreert digitale toepassingen	009
		De cursist illustreert de werking van digitale toepassingen	010
		De cursist gebruikt digitale toegangsschermen	011
		De cursist exploreert het internet	014
		De cursist zoekt gericht digitale informatie	023
	De cursist slaat digitale informatie op	024	
Een route uitstippelen		De cursist exploreert digitale toepassingen	009
		De cursist illustreert de werking van digitale toepassingen	010
		De cursist gebruikt digitale toegangsschermen	011
		De cursist exploreert het internet	014
		De cursist zoekt gericht digitale informatie	023
	De cursist slaat digitale informatie op	024	
Foto's van een uitstap of feest nemen en delen	Digitale foto's nemen (het toestel correct instellen)	De cursist exploreert digitale toestellen	007
		De cursist illustreert de werking van digitale toestellen	008
		De cursist exploreert digitale toepassingen	009
		De cursist illustreert de werking van digitale toepassingen	010
	Foto's overzetten naar je computer Tip: dit vraagt ondersteuning	De cursist slaat digitale informatie op	024
		De cursist deelt digitale informatie	026
	Basis fotobewerking	De cursist bewerkt digitale informatie	025
		De cursist slaat digitale informatie op	024
Foto op een stick, cd-rom, dvd, ... zetten	De cursist slaat digitale informatie op	024	
	De cursist deelt digitale informatie	026	

3. Leerplandoelen

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
	Foto's afdrukken in de winkel (bv. Kruidvat, Hema, ...)	De cursist gebruikt digitale toegangsschermen De cursist doorloopt digitale aanlogprocedures	011 012
	Muziek meenemen op reis	Een cd kopiëren en beluisteren	026 025
	Muziekbibliotheek aanleggen en organiseren	De cursist zoekt gericht digitale informatie De cursist slaat digitale informatie op De cursist deelt digitale informatie	023 024 026
	Muziekbestanden op stick of MP3-speler plaatsen	De cursist bewerkt digitale informatie De cursist deelt digitale informatie	025 026
	Actualiteit volgen via internet	Blogs en kranten of tijdschriften lezen	014 023
	Nieuwssites van tv-zenders bekijken	De cursist exploreert het internet De cursist zoekt gericht digitale informatie	014 023
	Radioprogramma's beluisteren	De cursist exploreert het internet De cursist zoekt gericht digitale informatie	014 023
	Nieuwssites bewaren	De cursist slaat digitale informatie op	024
	Back-ups maken	Van usb-stick of geheugenkaart naar harde schijf (bestandsbeheer)	024
	Van harde schijf naar externe harde schijf (bestandsbeheer)	De cursist slaat digitale informatie op	024
	Van harde schijf naar cd of dvd (bestandsbeheer)	De cursist slaat digitale informatie op	024

4.3. Module Digitale communicatie

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
Contacten onderhouden	Netwerksites gebruiken	De cursist illustreert de werking van digitale communicatiemiddelen	022
	Contacten beheren, info bekijken en delen, instellingen beheren	De cursist presenteert informatie op digitale wijze	015
		De cursist geeft eigen ideeën creatief vorm op digitale wijze	016
		De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen	019
	Privacyinstellingen beheren	De cursist functioneert in een digitaal netwerk	021
		De cursist illustreert de werking van digitale communicatiemiddelen	022
		De cursist slaat digitale informatie veilig en verantwoord op	027
		De cursist vermijdt digitale veiligheidsrisico's	029
		De cursist gaat gepast om met digitale	030

2. Aanpak

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
		beveiligingsproblemen De cursist heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	031
	Privacy respecteren	De cursist heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	031
	Chatten	De cursist communiceert in 'real time'	020
Iets kopen en verkopen	Een zoekertje (met foto) op het internet plaatsen	De cursist presenteert informatie op digitale wijze	015
		De cursist geeft eigen ideeën creatief vorm op digitale wijze	016
		De cursist verbindt digitale toestellen	017
		De cursist vermijdt digitale veiligheidsrisico's	029
	Online vragen over zoekertjes stellen en beantwoorden	De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen De cursist heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	019 031
	Een eigen zoekertje beheren op internet	De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen De cursist vermijdt digitale veiligheidsrisico's De cursist heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	019 029 031
	Kopen en betalen op internet	De cursist gaat gepast om met digitale beveiligingsproblemen	030
		De cursist heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	031
Een kookactiviteit voorbereiden	Een online receptenblog bijhouden	De cursist presenteert informatie op digitale wijze	015
		De cursist geeft eigen ideeën creatief vorm op digitale wijze	016
Een reis voorbereiden	Communiceren met diensten en personen via mail, contactformulieren, doodle, ...	De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen De cursist slaat digitale informatie veilig en verantwoord op	019 027
Foto's nemen en delen	Foto's nemen, overzetten naar PC en delen via internet (e-mail, picasa, facebook,...)	De cursist presenteert informatie op digitale wijze	015
		De cursist geeft eigen ideeën creatief vorm op digitale wijze	016
		De cursist verbindt digitale toestellen	017
		De cursist illustreert de werking van digitale datastromen	018
		De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen	019
		De cursist functioneert in een digitaal netwerk	021
		De cursist illustreert de werking van digitale communicatiemiddelen	022
		De cursist slaat digitale informatie veilig en verantwoord op	027
	De cursist respecteert het auteursrecht	028	

3. Leerplandoelen

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
		De cursist heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	031
	Online fotoboek maken	De cursist presenteert informatie op digitale wijze De cursist geeft eigen ideeën creatief vorm op digitale wijze De cursist verbindt digitale toestellen De cursist illustreert de werking van digitale datastromen De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen De cursist functioneert in een digitaal netwerk De cursist illustreert de werking van digitale communicatiemiddelen De cursist slaat digitale informatie veilig en verantwoord op De cursist respecteert het auteursrecht De cursist heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	015 016 017 018 019 021 022 027 028 031
	Online foto's bestellen en betalen	De cursist presenteert informatie op digitale wijze De cursist geeft eigen ideeën creatief vorm op digitale wijze De cursist verbindt digitale toestellen De cursist illustreert de werking van digitale datastromen De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen De cursist functioneert in een digitaal netwerk De cursist illustreert de werking van digitale communicatiemiddelen De cursist slaat digitale informatie veilig en verantwoord op De cursist respecteert het auteursrecht De cursist heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	015 016 017 018 019 021 022 027 028 031
	Een diavoorstelling maken	De cursist presenteert informatie op digitale wijze De cursist geeft eigen ideeën creatief vorm op digitale wijze De cursist verbindt digitale toestellen	015 016 017
Facturen online betalen	Een demo op de site van de eigen bank bekijken	De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen De cursist vermijdt digitale veiligheidsrisico's De cursist gaat gepast om met digitale beveiligingsproblemen De cursist heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	019 029 030 031
	Een overschrijving doen op een	De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen	019

2. Aanpak

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
	beveiligde demo van de eigen bank Tip: stilstaan bij phishing	De cursist communiceert in 'real time' De cursist functioneert in een digitaal netwerk De cursist slaat digitale informatie veilig en verantwoord op De cursist vermijdt digitale veiligheidsrisico's De cursist gaat gepast om met digitale beveiligingsproblemen De cursist heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	020 021 027 029 030 031
Muziek meenemen voor onderweg	Muziek van de pc beluisteren en op een mp3-speler of op stick zetten, ... Tip: eerst eigen cd's rippen	De cursist verbindt digitale toestellen De cursist illustreert de werking van digitale datastromen De cursist slaat digitale informatie veilig en verantwoord op De cursist respecteert het auteursrecht	017 018 027 028
	Muziek kopen op internet en op een zelfgekozen medium plaatsen	De cursist verbindt digitale toestellen De cursist illustreert de werking van digitale datastromen De cursist slaat digitale informatie veilig en verantwoord op De cursist respecteert het auteursrecht De cursist vermijdt digitale veiligheidsrisico's De cursist gaat gepast om met digitale beveiligingsproblemen De cursist heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	017 018 027 028 029 030 031
Telefoneren met Skype	Met eigen account bellen en chatten Tip: software en hardware zijn al geïnstalleerd	De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen De cursist communiceert in 'real time' De cursist functioneert in een digitaal netwerk De cursist illustreert de werking van digitale communicatiemiddelen	019 020 021 022
	Hardware configureren, bellen met een eigen account, chatten met meerdere cursisten	De cursist verbindt digitale toestellen De cursist illustreert de werking van digitale datastromen De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen De cursist communiceert in 'real time' De cursist functioneert in een digitaal netwerk De cursist illustreert de werking van digitale communicatiemiddelen	017 018 019 020 021 022
	Skype downloaden en installeren, configureren, bellen met een eigen account	De cursist verbindt digitale toestellen De cursist illustreert de werking van digitale datastromen De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen	017 018 019

3. Leerplandoelen

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
		De cursist communiceert in 'real time' De cursist functioneert in een digitaal netwerk De cursist illustreert de werking van digitale communicatiemiddelen	020 021 022
	Skype thuis gebruiken, video bellen, bestanden doorsturen, groepsgeprek houden	De cursist verbindt digitale toestellen De cursist illustreert de werking van digitale datastromen De cursist gebruikt digitale communicatiemiddelen De cursist communiceert in 'real time' De cursist functioneert in een digitaal netwerk De cursist illustreert de werking van digitale communicatiemiddelen De cursist gaat gepast om met digitale beveiligingsproblemen De cursist heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	017 018 019 020 021 022 030 031

4.4. Module Doelmatig ICT-gebruik

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
Tablet gebruiken	Bepalen wat je kan doen met een tablet, laptop, PC, smartphone, ... Tip: met extra aandacht voor doordachte keuzes maken	De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit	034
		De cursist illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	035
	Gratis apps zoeken en installeren op een tablet	De cursist installeert en activeert programma's	013
		De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit De cursist illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	034 035
	Enkele apps leren gebruiken	De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit De cursist installeert en activeert programma's	034 013
	Aanmaken van accounts	De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit	034
		De cursist illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	035
	Apps vergelijken en kiezen	De cursist interpreteert digitale elementen om digitale informatie op zijn relevantie te beoordelen	032

2. Aanpak

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
	Apps verwijderen	De cursist installeert en activeert programma's	013
Telefoneren met Skype	Bellen met eigen account en een groepschat houden met andere cursisten	De cursist installeert en activeert programma's De cursist gebruikt digitale feedback om zijn digitaal handelen te verbeteren De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit	013 033 034
	Skype downloaden, installeren, configureren en bellen met eigen account	De cursist installeert en activeert programma's De cursist illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	013 035
	Skype thuis gebruiken: video bellen, bestanden doorsturen, een groepsgesprek houden, ...	De cursist illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	035
Een fotoboek maken van de cursistenuitstap	Digitale foto's nemen Tip: oefen of basistechnieken toepassen	De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit	034
	Een selectie foto's overzetten naar PC	De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit De cursist interpreteert digitale elementen om digitale informatie op zijn relevantie te beoordelen	034 032
	Foto's bewerken	De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit	034
	Foto's eenvoudig delen: afdrukken, op stick zetten, mailen, ...	De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit	034
	Foto's delen via het internet (bv. webalbum, sociale netwerksite, ...)	De cursist installeert en activeert programma's De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit De cursist illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	013 034 035
	Een eenvoudig fotobewerkingsprogramma downloaden en installeren	De cursist installeert en activeert programma's	013
	Online een fotoboek maken en bestellen bij een fotoservice	De cursist illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	035
	Een checklist van aandachtspunten bij de aankoop van een digitaal fototoestel maken	De cursist illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	035

3. Leerplandoelen

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
Veilig werken met de computer	Backups maken en terugzetten (software + cloud)	De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit	034
	Veiligheidsvoorschriften naleven (virussen, malware, phishing, hoax,)	De cursist interpreteert digitale elementen om digitale informatie op zijn relevantie te beoordelen	032
		De cursist gebruikt digitale feedback om zijn digitaal handelen te verbeteren	033
		De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit	034
	Programma's installeren en gebruiken Tip: ingaan op computeronderhoud	De cursist installeert en activeert programma's	013
		De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit	034
	Online aankopen	De cursist illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	035
De cursist gebruikt digitale feedback om zijn digitaal handelen te verbeteren		033	
Veilig online betalen	De cursist illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	035	
	De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit	034	
Oplossingen zoeken bij problemen, bijvoorbeeld door op internet enkele zoektermen in te tikken en te kijken of je zo oplossingen vindt	De cursist illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	035	
	De cursist interpreteert digitale elementen om digitale informatie op zijn relevantie te beoordelen	032	
Een reis voorbereiden	Informatie vergelijken	De cursist voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit	034
		De cursist gebruikt digitale feedback om zijn digitaal handelen te verbeteren	033
	Een reis boeken	De cursist illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	035

4.5. Module Oefenen en leren met ICT

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
Het Elektronisch leerplatform (ELO)	Inloggen en afmelden	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen	036

2. Aanpak

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
gebruiken om thuis te kunnen oefenen	Inschrijven op cursussen	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen	036
	Leerpaden doorlopen	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen De cursist werkt met voor hem relevante digitale leerprogramma's	036 038
	Vragen stellen via de mail-functie van het ELO	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen	036
	Chatten met andere cursisten of met de lesgever	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen	036
	Vorderingen bekijken	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen De cursist werkt met voor hem relevante digitale oefenprogramma's De cursist werkt met voor hem relevante digitale leerprogramma's	036 037 038
	Een document op het ELO plaatsen	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen	036
	Via het ELO een oefensite openen	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen De cursist werkt met voor hem relevante digitale oefenprogramma's	036 037
Web 2.0-tools gebruiken	Wikipedia gebruiken Tip: Stilstaan bij juistheid van de informatie	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen	036
	Online woordenboek raadplegen	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen	036
	Spellingscontrole gebruiken	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen	036
	Instructiefilmpjes zoeken	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen De cursist werkt met voor hem relevante digitale leerprogramma's	036 038
	Vertaalprogramma gebruiken	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen	036
Programma's gebruiken	Sites met oefenmateriaal	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale	036

3. Leerplandoelen

Authentieke taak	Leeractiviteiten	Leerplandoelen	Eindtermen
	exploreren en gebruiken	toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen De cursist werkt met voor hem relevante digitale oefenprogramma's	037
	Geschikte oefeningen selecteren	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen De cursist werkt met voor hem relevante digitale oefenprogramma's	036 037
	Leerprogramma op cd-rom gebruiken	De cursist exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen De cursist werkt met voor hem relevante digitale leerprogramma's	036 038

5. Bijlagen

5.1. Sleuteldoelen

01	Communicatief vermogen <ul style="list-style-type: none">• brengt belangrijke elementen van communicatief handelen in praktijk
02	Creativiteit <ul style="list-style-type: none">• ontwikkelt oplossingen en voert ze uit
03	Doorzettingsvermogen <ul style="list-style-type: none">• blijft, ondanks moeilijkheden, een doel nastreven
04	Empathie <ul style="list-style-type: none">• houdt rekening met de situatie, opvattingen en emoties van anderen
05	Esthetische bekwaamheid <ul style="list-style-type: none">• ervaart schoonheid• creëert schoonheid
06	Exploreren <ul style="list-style-type: none">• benut leerkansen in diverse situaties• verwerft en verwerkt informatie
07	Flexibiliteit <ul style="list-style-type: none">• gaat om met wisselende eisen en omstandigheden
08	Kritisch denken <ul style="list-style-type: none">• stelt gegevens, handelwijzen ter discussie• weegt alternatieven af en maakt een bewuste keuze• benadert onderwerpen vanuit verschillende invalshoeken
09	Mediawijsheid <ul style="list-style-type: none">• gebruikt alert en kritisch ICT en media
10	Numeriek vermogen <ul style="list-style-type: none">• hanteert numerieke gegevens
11	Open en constructieve houding <ul style="list-style-type: none">• staat open voor nieuwe ontwikkelingen en veranderingen• neemt initiatief
12	Respect <ul style="list-style-type: none">• gedraagt zich respectvol• handelt discreet in situaties die dat vereisen
13	Samenwerken <ul style="list-style-type: none">• draagt bij tot het realiseren van gemeenschappelijke doelen• evalueert de samenwerking en de resultaten ervan
14	Verantwoordelijkheid <ul style="list-style-type: none">• neemt verantwoordelijkheid op voor het eigen handelen, in relaties met anderen en in de samenleving
15	Zelfbeeld <ul style="list-style-type: none">• evalueert de eigen sterke en zwakke punten• toont een eigen identiteit als authentiek individu, behorend tot verschillende groepen• verbetert eigen leren en presteren
16	Zelfredzaamheid <ul style="list-style-type: none">• doet een beroep op maatschappelijke diensten en instellingen• maakt gebruik van de gepaste kanalen om zijn vragen, problemen, ideeën of meningen kenbaar te maken
17	Zorgvuldigheid <ul style="list-style-type: none">• stelt kwaliteitseisen aan het eigen werk en aan dat van anderen
18	Zorgzaamheid <ul style="list-style-type: none">• gaat om met verscheidenheid• draagt zorg voor de toekomst van zichzelf en van de ander

5.2. Opleidingsprofiel ICT

A large, light gray watermark of a stylized lion is centered on the page. The lion's body and limbs are composed of thick, rounded lines that resemble circuit traces or data paths. The lion is facing left and has its right front paw raised.

**Basiseducatie
LEERGEBIED
Informatie- en
communicatietechnologie (ICT)**

**Modulaire opleiding
Informatie- en communicatietechnologie
AO BE 033**

Inhoud

1	Opleiding	37
1.1	Relatie opleiding – referentiekader	37
1.2	Inhoud	37
1.3	Certificering	37
1.4	Niveau	37
1.5	Duur	37
1.6	Plaats van de opleiding in de basiseducatie (Raamwerk)	37
1.7	Modules	38
1.8	Leertraject	39
2	Eindtermen van de opleiding	40
2.1	Cluster: digitale toestellen en toepassingen bedienen	40
2.2	Cluster: digitale toestellen en toepassingen gebruiken	40
2.3	Cluster: digitaal communiceren	40
2.4	Cluster: werken met digitale informatie	40
2.5	Cluster: digitale toestellen en toepassingen veilig en verantwoord gebruiken	41
2.6	Cluster: digitale toestellen en toepassingen kritisch en doelmatig gebruiken	41
2.7	Cluster: digitale toepassingen bij het levenslang en levensbreed leren gebruiken	41
2.8	Afbakening cluster 2.1	40
2.9	Afbakening clusters 2.2 tot en met 2.7	41
3	Modules	42
3.1	Module ICT Start (M BE 128)	42
3.1.1	Situering van de module in de opleiding	42
3.1.2	Instapvereisten voor de module	42
3.1.3	Studieduur	42
3.1.4	Eindtermen	42
3.2	Module Digitale Informatie (M BE 129)	43
3.2.1	Situering van de module in de opleiding	43
3.2.2	Instapvereisten voor de module	43
3.2.3	Studieduur	43
3.2.4	Eindtermen	43
3.3	Module Digitale Communicatie (M BE 130)	44
3.3.1	Situering van de module in de opleiding	44
3.3.2	Instapvereisten voor de module	44
3.3.3	Studieduur	44
3.3.4	Eindtermen	44
3.4	Module Doelmatig ICT-gebruik (M BE 131)	45
3.4.1	Situering van de module in de opleiding	45
3.4.2	Instapvereisten voor de module	45
3.4.3	Studieduur	45
3.4.4	Eindtermen	45
3.5	Module Oefenen en leren met ICT (M BE 132)	46
3.5.1	Situering van de module in de opleiding	46
3.5.2	Instapvereisten voor de module	46
3.5.3	Studieduur	46
3.5.4	Eindtermen	46

1 Opleiding

1.1 Relatie opleiding – referentiekader

De opleiding Informatie- en communicatietechnologie is opgebouwd aan de hand van de eindtermen ICT voor de basiseducatie (zie deel 2). De eindtermen ICT zijn geordend in de matrix ICT en zijn gebaseerd op volgende referentiekaders:

- Eindtermen en ontwikkelingsdoelen leerplichtonderwijs: vakoverschrijdende eindtermen ICT voor het secundair onderwijs (nieuw: vanaf 01-09-2007);
<http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/1stegraad/a-stroom/eindtermen/ict.htm>
- ‘Kerncompetenties voor levenslang leren’ (aanbeveling van Europees parlement en Raad,2007);
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P6-TA-2006-0365&format=XML&language=NLU>

Voor de afbakening van de eindtermen voor de basiseducatie werden de descriptorelementen van de Vlaamse kwalificatiestructuur gehanteerd. Het geheel van de eindtermen van de basiseducatie situeert zich op niveau VKS 2. De afbakening van de geselecteerde eindtermen voor deze opleiding wordt zowel in deel 2 als in deel 3 weergegeven.

1.2 Inhoud

De opleiding ICT in de basiseducatie leert cursisten omgaan met een veelheid aan ICT-mogelijkheden. De cursist is op het einde van de opleiding in die mate vertrouwd met ICT, dat hij zonder drempelvrees en op een veilige manier gebruikmaakt van ICT in het dagelijks leven. Het gaat hier heel nadrukkelijk over weinig complexe dagdagelijkse handelingen. In de basiseducatie leert de cursist de elementaire basis van ICT.

In de opleiding ICT leert de cursist:

- digitale toestellen en toepassingen bedienen
- digitale toestellen en toepassingen veilig en verantwoord en kritisch en doelmatig gebruiken
- werken met digitale informatie en digitaal communiceren
- digitale toepassingen gebruiken bij het levenslang en levensbreed leren

1.3 Certificering

De opleiding leidt tot het certificaat “Informatie- en communicatietechnologie” in de basiseducatie.

1.4 Niveau

Basiseducatie

1.5 Duur

190 lestijden

1.6 Plaats van de opleiding in de basiseducatie (Raamwerk)

Opleiding	Code	Lestijden	Niveau	Referentie-kader	Regle-mente-ring
Nederlands (NT1)	AO BE 002	600	SO1		
Nederlands voor anderstaligen (NT2)	AO BE 003	480	R1		
Alfabetisering in het Nederlands voor anderstaligen (NT2 Alfa)	AO BE 004	960	R1		
Frans: opstap talen	AO BE 011	80	R1		
Frans: opstap TKO	AO BE 012	120	R1		
Engels: opstap talen	AO BE 013	80	R1		
Engels: opstap TKO	AO BE 014	120	R1		

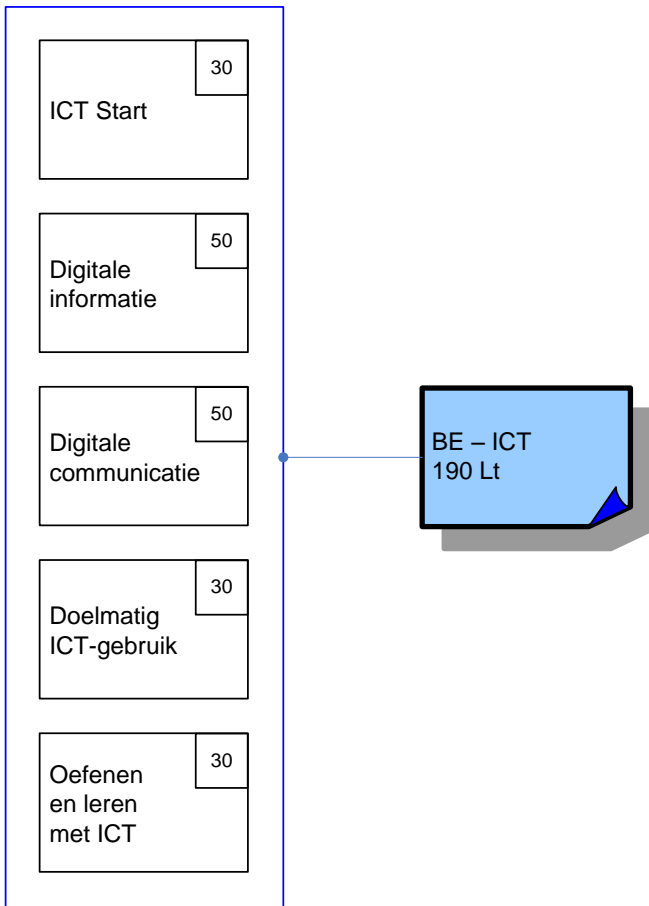
2. Aanpak

Latijns schrift R1	AO BE 015	180	R1		
Maatschappijoriëntatie – Voortraject Ervarings-deskundige in de Armoede en Sociale Uitsluiting (EDAS)	AO BE 016	420	SO1		
Wiskunde – Maatschappelijk functioneren	AO BE 017	360	BaO	Matrix Wiskunde BE	
Wiskunde – Maatschappelijk participeren	AO BE 018	450	BaO	Matrix Wiskunde BE	
Wiskunde – Doorstroom	AO BE 019	630	SO1	Matrix Wiskunde BE	
Maatschappijoriëntatie – Communicatie	AO BE 020	120	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Gezondheid	AO BE 021	90	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Mobiliteit	AO BE 022	90/105	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Huishouding	AO BE 023	90	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Techniek	AO BE 024	90	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Samen leven	AO BE 025	90	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Actualiteit en geschiedenis	AO BE 026	105	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Cultuur	AO BE 027	120	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Rechten en plichten	AO BE 028	90	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Omgaan met veranderingen	AO BE 029	90	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Levenslang en levensbreed leren	AO BE 020	90	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Doorstroom	AO BE 031	360	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Werk	AO BE 032	120	SO1	Matrix ET MO	
Informatie- en communicatietechnologie (ICT)	AO BE 033	190	SO1	VOET ICT	

1.7 Modules

Naam	Code	Lestijden
ICT Start	M BE 128	30
Digitale informatie	M BE 129	50
Digitale communicatie	M BE 130	50
Doelmatig ICT-gebruik	M BE 131	30
Oefenen en leren met ICT	M BE 132	30

1.8 Leertraject

2 Eindtermen van de opleiding

2.1 Cluster: digitale toestellen en toepassingen bedienen

	De cursist
BE 033 ET 001	bedient digitale toestellen
BE 033 ET 002	benoemt de onderdelen van digitale toestellen
BE 033 ET 003	bedient digitale toepassingen
BE 033 ET 004	benoemt de onderdelen van digitale toepassingen
BE 033 ET 005	bedient digitale toegangsschermen
BE 033 ET 006	herkent input en output bij digitale handelingen

Afbakening cluster 2.1

<p>Kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - materialen, beknopte, eenduidige informatie, eenvoudige, concrete basisbegrippen en -regels uit de technologie van de informatiemaatschappij begrijpen; <p>Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> - automatiseren gebruiken en praktische handelingen nabootsen; - repetitieve en herkenbare handelingen uitvoeren in routinetaken; 	<p>Context</p> <ul style="list-style-type: none"> - handelen in een courante, vertrouwde, eenvoudige, maatschappelijk relevante en goed gestructureerde context, waarin de tijdsdruk van gering belang is; <p>Autonomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - met begeleiding functioneren; <p>Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - blijf geven van persoonlijke doeltreffendheid;
--	--

2.2 Cluster: digitale toestellen en toepassingen gebruiken

	De cursist
BE 033 ET 007	exploreert digitale toestellen
BE 033 ET 008	illustreert de werking van digitale toestellen
BE 033 ET 009	exploreert digitale toepassingen
BE 033 ET 010	illustreert de werking van digitale toepassingen
BE 033 ET 011	gebruikt digitale toegangsschermen
BE 033 ET 012	doorloopt digitale aanlogprocedures
BE 033 ET 013	installeert en activeert programma's
BE 033 ET 014	exploreert het internet
BE 033 ET 015	presenteert informatie op digitale wijze
BE 033 ET 016	geeft eigen ideeën creatief vorm op digitale wijze
BE 033 ET 017	verbindt digitale toestellen
BE 033 ET 018	illustreert de werking van digitale datastromen

2.3 Cluster: digitaal communiceren

	De cursist
BE 033 ET 019	gebruikt digitale communicatiemiddelen
BE 033 ET 020	communiceert in 'real time'
BE 033 ET 021	functioneert in een digitaal netwerk
BE 033 ET 022	illustreert de werking van digitale communicatiemiddelen

2.4 Cluster: werken met digitale informatie

	De cursist
BE 033 ET 023	zoekt gericht digitale informatie
BE 033 ET 024	slaat digitale informatie op
BE 033 ET 025	bewerkt digitale informatie
BE 033 ET 026	deelt digitale informatie

2.5 Cluster: digitale toestellen en toepassingen veilig en verantwoord gebruiken

	De cursist
BE 033 ET 027	slaat digitale informatie veilig en verantwoord op
BE 033 ET 028	respecteert het auteursrecht
BE 033 ET 029	vermijdt digitale veiligheidsrisico's
BE 033 ET 030	gaat gepast om met digitale beveiligingsproblemen
BE 033 ET 031	heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit

2.6 Cluster: digitale toestellen en toepassingen kritisch en doelmatig gebruiken

	De cursist
BE 033 ET 032	interpreteert digitale elementen om digitale informatie op zijn relevantie te beoordelen
BE 033 ET 033	gebruikt digitale feedback om zijn digitaal handelen te verbeteren
BE 033 ET 034	voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit
BE 033 ET 035	illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening

2.7 Cluster: digitale toepassingen bij het levenslang en levensbreed leren gebruiken

	De cursist
BE 033 ET 036	exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen
BE 033 ET 037	werkt met voor hem relevante digitale oefenprogramma's
BE 033 ET 038	werkt met voor hem relevante digitale leerprogramma's

Afbakening clusters 2.2 tot en met 2.7

<p>Kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaard- procedures uit de technologie van de informatiemaatschappij begrijpen <p>Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> - aangeleerde digitale handelingen uitvoeren - een geselecteerd aantal standaardprocedures bij het uitvoeren van taken toepassen; - voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen 	<p>Context</p> <ul style="list-style-type: none"> - handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren veranderen <p>Autonomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - met ondersteuning <p>Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde digitale handelingen
--	---

2. Aanpak

3 Modules

3.1 Module ICT Start (M BE 128)

3.1.1 *Situering van de module in de opleiding*

Deze startmodule brengt de cursist de nodige knoppervaardigheid bij. De cursist leert digitale toestellen en toepassingen bedienen.

3.1.2 *Instapvereisten voor de module*

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.1.3 *Studieduur*

30 lestijden

3.1.4 *Eindtermen*

Module ICT Start	M BE 128
De cursist	
bedient digitale toestellen	BE 033 ET 001
benoemt de onderdelen van digitale toestellen	BE 033 ET 002
bedient digitale toepassingen	BE 033 ET 003
benoemt de onderdelen van digitale toepassingen	BE 033 ET 004
bedient digitale toegangsschermen	BE 033 ET 005
herkent input en output bij digitale handelingen	BE 033 ET 006

Kennis - materialen, beknopte, eenduidige informatie, eenvoudige, concrete basisbegrippen en -regels uit de technologie van de informatiemaatschappij begrijpen; Vaardigheden - automatismen gebruiken en praktische handelingen nabootsen; - repetitieve en herkenbare handelingen uitvoeren in routinetaken;	Context - handelen in een courante, vertrouwde, eenvoudige, maatschappelijk relevante en goed gestructureerde context, waarin de tijdsdruk van gering belang is; Autonomie - met begeleiding functioneren; Verantwoordelijkheid - blijk geven van persoonlijke doeltreffendheid;
--	--

3.2 Module Digitale Informatie (M BE 129)

3.2.1 Situering van de module in de opleiding

De cursist leert in deze module digitale toestellen en toepassingen gebruiken en werken met digitale informatie.

3.2.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.2.3 Studieduur

50 lestijden

3.2.4 Eindtermen

Module Digitale informatie	M BE 129
De cursist	
exploreert digitale toestellen	BE 026 ET 007
illustreert de werking van digitale toestellen	BE 033 ET 008
exploreert digitale toepassingen	BE 033 ET 009
illustreert de werking van digitale toepassingen	BE 033 ET 010
gebruikt digitale toegangsschermen	BE 033 ET 011
doorloopt digitale aanlogprocedures	BE 033 ET 012
exploreert het internet	BE 033 ET 014
zoekt gericht digitale informatie	BE 033 ET 023
slaat digitale informatie op	BE 033 ET 024
bewerkt digitale informatie	BE 033 ET 025
deelt digitale informatie	BE 033 ET 026

<p>Kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaard- procedures uit de technologie van de informatiemaatschappij begrijpen <p>Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> - aangeleerde digitale handelingen uitvoeren - een geselecteerd aantal standaardprocedures bij het uitvoeren van taken toepassen; - voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen 	<p>Context</p> <ul style="list-style-type: none"> - handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren veranderen <p>Autonomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - met ondersteuning <p>Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde digitale handelingen
--	---

2. Aanpak

3.3 Module Digitale Communicatie (M BE 130)

3.3.1 Situering van de module in de opleiding

De cursist leert in deze module digitaal communiceren. Hij leert daarom digitale toestellen en toepassingen veilig en verantwoord gebruiken.

3.3.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.3.3 Studieduur

50 lestijden

3.3.4 Eindtermen

Module Digitale Communicatie	M BE 130
De cursist	
presenteert informatie op digitale wijze	BE 033 ET 015
geeft eigen ideeën creatief vorm op digitale wijze	BE 033 ET 016
verbindt digitale toestellen	BE 033 ET 017
illustreert de werking van digitale datastromen	BE 033 ET 018
gebruikt digitale communicatiemiddelen	BE 033 ET 019
communiqueert in 'real time'	BE 033 ET 020
functioneert in een digitaal netwerk	BE 033 ET 021
illustreert de werking van digitale communicatiemiddelen	BE 033 ET 022
slaat digitale informatie veilig en verantwoord op	BE 033 ET 027
respecteert het auteursrecht	BE 033 ET 028
vermijdt digitale veiligheidsrisico's	BE 033 ET 029
gaat gepast om met digitale beveiligingsproblemen	BE 033 ET 030
heeft inzicht in zichtbaarheid, privacy en authenticiteit	BE 033 ET 031

Kennis - informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaard- procedures uit de technologie van de informatiemaatschappij begrijpen Vaardigheden - aangeleerde digitale handelingen uitvoeren - een geselecteerd aantal standaardprocedures bij het uitvoeren van taken toepassen; - voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen	Context - handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren veranderen Autonomie - met ondersteuning Verantwoordelijkheid - verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde digitale handelingen
---	---

3.4 Module Doelmatig ICT-gebruik (M BE 131)

3.4.1 Situering van de module in de opleiding

In deze module leert de cursist digitale toestellen en toepassingen kritisch en doelmatig gebruiken. Daarnaast leert hij programma's installeren en activeren. Ten slotte leert hij een goede keuze maken bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening.

3.4.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.4.3 Studieduur

30 lestijden

3.4.4 Eindtermen

Module Doelmatig ICT-gebruik	M BE 131
De cursist	
installeert en activeert programma's	BE 033 ET 013
interpreteert digitale elementen om digitale informatie op zijn relevantie te beoordelen	BE 033 ET 032
gebruikt digitale feedback om zijn digitaal handelen te verbeteren	BE 033 ET 033
voert in zijn digitale handelen doordachte keuzes uit	BE 033 ET 034
illustreert een doordachte en duurzame keuze bij de aankoop van digitale toestellen en dienstverlening	BE 033 ET 035

<p>Kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaard- procedures uit de technologie van de informatiemaatschappij begrijpen <p>Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> - aangeleerde digitale handelingen uitvoeren - een geselecteerd aantal standaardprocedures bij het uitvoeren van taken toepassen; - voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen 	<p>Context</p> <ul style="list-style-type: none"> - handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren veranderen <p>Autonomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - met ondersteuning <p>Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde digitale handelingen
--	---

2. Aanpak

3.5 Module Oefenen en leren met ICT (M BE 132)

3.5.1 *Situering van de module in de opleiding*

In deze module leert de cursist werken met oefen- en leerprogramma's. De cursist leert digitale toepassingen gebruiken bij het levenslang en levensbreed leren.

3.5.2 *Instapvereisten voor de module*

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.5.3 *Studieduur*

30 lestijden

3.5.4 *Eindtermen*

Module Oefenen en leren met ICT	M BE 132
De cursist	
exploreert de mogelijkheden van digitale toestellen en toepassingen om zijn leren te ondersteunen	BE 033 ET 036
werkt met voor hem relevante digitale oefenprogramma's	BE 033 ET 037
werkt met voor hem relevante digitale leerprogramma's	BE 033 ET 038

Kennis <ul style="list-style-type: none">- informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaard- procedures uit de technologie van de informatiemaatschappij begrijpen Vaardigheden <ul style="list-style-type: none">- aangeleerde digitale handelingen uitvoeren- een geselecteerd aantal standaardprocedures bij het uitvoeren van taken toepassen;- voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen	Context <ul style="list-style-type: none">- handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren veranderen Autonomie <ul style="list-style-type: none">- met ondersteuning Verantwoordelijkheid <ul style="list-style-type: none">- verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde digitale handelingen
--	--